ĐỀN CHỢ CỦI

Xã Xuân Hồng - Nghi Xuân - Hà Tĩnh

Đền chợ Củi còn gọi là đền thờ Liễu Hạnh công chúa.

Theo sách "Vân cát thần nữ" và "Bà chúa Liễu" của Đoàn Thị Điểm nói rằng: Liễu Hạnh là con gái ông Lê Thái quê ở Thanh Hóa (thuộc dòng họ Lê Thái Tổ(?)) vì không ra làm quan, thích cảnh điền viên, ông sống ngụ cư ở quê vợ là Vụ Bản (Nam Hà). Ông bà sinh được 2 con 1 trai, 1 gái. 2 con gái tên là Giáng Tiên. Giáng Tiên cũng lớn tài mạo cực nổi tiếng, bởi vậy bị mụ rất độc ác lấy bèn cho làm con nuôi gả cho ông Trần Công (đời sống ≠ mong con mình đi sống lâu). Sau đó Giáng Tiên lấy chồng tên là Đào Lang. Đào Lang đang chăm chỉ học hành bỗng đâm mê say rượu chè chơi bời, đi Giáng Tiên đã khuyên can mãi ông không, Giáng Tiên chán nản bỏ đi chu du sơn thủy, bà đã kết bạn với 2 sư đạo nhân tên tuổi: Đạo Tắt, Đạo Dạ (ở Ngũ Hành) và Giáng Tiên.

Lại có sách chép rằng: Liễu Hạnh vốn là đệ nhị tiên chúa Quỳnh Nương, vì phạm lỗi nhỏ bèn vì chơi ngọc mà bị trời đày xuống cõi trần thác sinh vào nhà họ Lê (1557). Hết hạn đáng ngự trở về trời, nhưng vì thương nhớ chồng con bấy ngày nhớ lại, cứ tiên ≠ bèn trần Ngọc Hoàng phạt

[illegible] làm Lưu Hạng cộng chará. Lưu Hạng thoát [illegible] xuống tiến thăm lại chỗ cũ, rồi đi ngay đến sau thấy [illegible] khác thờ tâm dạo như Tây Bắc (Tây Khắc Khan). Và sau đó này còn tiến làng nhiều làm ngỡ làng là bạn thù, kẻ ác bị tuốt tới... Người thấy vậy lập đền thờ ở nhiều nơi...

V/ Đến chợ Cửu Thôn [illegible] bên chân núi Dịch Mã, một ngõng thuộc Tây Bắc, một bãi hình chữ tam (三), bên dưới đến có dòng sông làm nơi tuôn chảy qua.

Đền gồm có nhà Hạ Điện, Trung Điện và Thượng Điện, ngoài ra còn [illegible] gian và ngõ [illegible] nhỏ...

1) Nhà Hạ Điện: Trước làm kiểu tiền Điện. Bị vì kèo kết cấu dạng kẻ rường, có 4 mái tường hồi bít đốc.

2) Nhà Trung Điện bị vì làm kiểu cốn mê kết hợp giá chiêng, cũng có tường hồi bít đốc.

3) Nhà Thượng Điện kiểu các K. Trúc tương tự Trung Điện.

Nhìn chung K. Trúc & đầy ý tưởng tuy mái gỗ mới, đôi chỗ có chút [illegible] xuyết.

III/ Đề nghị D.T KCT_NThuật.

IV/ Nhận xét:

Hồ sơ viết làm mau, quá dài, chưa thấy nói tới 1 số đề tài liên quan tới Lưu Hạng như Tứ Giáy, Đèn Sông... gửi chụp K. Trúc kèm. Bản vẽ tới.

Đề nghị thông qua: DT KCTNThuật